

Scientific Journal

VIRTUS

#31, February, 2019
published since 2014

2019

ISSN 2410-4388 (Print)
ISSN 2415-3133 (Online)

Scientific Journal *Virtus*
Issue # 31, February, 2019
Published since 2014

*Recommended for publication by the Academic council of the
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University
(the proceedings No.7 March 29, 2019)*

*Recommended for publication by the Academic Council of Luhansk
Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education
(the proceedings No.1 February 19, 2019)*

Founder: Scientific public organization
"Sobornist" (Ukraine).

Publisher: Center of Modern Pedagogy "Learning
Without Borders" (Canada).

Partners:

- + Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine);
- + Lugansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine);
- + Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine);
- + SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine);
- + Consortium for Enhancement of Ukrainian Management Education (Ukraine);
- + Pomeranian Academy in Slupsk (Poland);
- + Baku Islamic University (Azerbaijan);
- + University of the town of Nish (Serbia);
- + Zielonogorski University (Poland);
- + Center of Modern Pedagogy "Learning Without Borders" (Canada).

*Virtus: Scientific Journal / Editor-in-
Chief M.A. Zhurba - February # 31,
2019. - 277 p.*

Editor-in-Chief:

Zhurba M.A., Ph.D., professor, Head of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Deputy Editor-in-Chief:

Kuzmichenko I.O., Ph.D., associate professor, Head of the Department of Humanities of SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine);

Talishinski E.B., Ph.D., associate professor, Head of the Department of Public Disciplines of the Baku Islamic University (Azerbaijan);

Starichenko E.V., Head of Analytical Department of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Mainhandling Editor:

Kravchenko Yu.V., Manager on international cooperation of the scientific public organization "Sobornist" (Ukraine).

Journal Indexing:

✓ **Google Scholar** is a freely accessible web search engine that indexes the full text or metadata of scholarly literature across an array of publishing formats and disciplines. The Google Scholar index includes most peer-reviewed online academic journals and books, conference papers, theses and dissertations, preprints, abstracts, technical reports, and other scholarly literature, including court opinions and patents. Google Scholar's database contains roughly 389 million documents including articles, citations and patents making it the world's largest academic search engine.

✓ **Scientific Indexing Services (SIS) (USA)** is academic database which provides evaluation of prestigiousness of journals. The evaluation is carried out by considering the factors like paper originality, citation, editorial quality, and regularity & international presence.

✓ **Citefactor (USA)** is a service that provides access to quality controlled Open Access Journals. The Directory indexing of journal aims to be comprehensive and cover all open access scientific and scholarly journals that use an appropriate quality control system, and it will not be limited to particular languages or subject areas.

✓ **ResearchBib** is open access with high standard indexing database for researchers and publishers. Research Bible may freely index journals, research papers, call for papers, research position.

✓ **Scientific Journal Impact Factor (SJIFactor)** is an international, recognized platform for promoting scientific achievements, as well as supporting publishers and scientific communities interested in state-of-the art research activities in innovation and applied science areas.

✓ **Directory of Research Journal Indexing (DRJI)** is to increase the visibility and ease of use of open access scientific and scholarly journals thereby promoting their increased usage and impact. DRJI supply champion has access to global-renowned content in all discipline areas including magazine and journal articles. DRJI advocate, educate, and provide the central resource for indexing.

✓ **International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF)** – academic database was organized with the aim of creating an open platform for scientific research around the world. IIJIF provides the necessary communication of scholars, editors, publishers and conference organizers, through its exclusive services: provides indexing of scientific journals (calculates the impact factor), forms a list of national/international conferences and journals.

**Certificate of Mass Media Registration:
KB № 21060-10860P from 24.11.2014 p.**

Journal Editorial Staff Contact Information.

e-mail: virtustoday@gmail.com

website: <http://virtus.conference-ukraine.com.ua>

© Authors of the Articles, 2019.

© Scientific Journal «Virtus», 2019.

Editorial Board:

Aliyeva S.I., Ph.D., professor, Institute of History National Academy of Sciences of Azerbaijan (Azerbaijan).

Aliyeva S.N., Ph.D., associate professor, Baku State University (Azerbaijan).

Aliyeva Y.N., Ph.D., associate professor, Baku State University (Azerbaijan).

Aliyev M.N., Ph.D., professor, Baku State University (Azerbaijan).

Arslan C.H., Ph.D., professor, Necmettin Erbakan University (Turkey).

Bohonkova J.A., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

Chyzhova O.M., Ph.D., professor, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine).

Ciftci S.S., Ph.D., associate professor, Necmettin Erbakan University (Turkey).

De Serio B., Ph.D., professor, University of Foggia President of AIM (Italy).

Dombi-Fáy A., prof. dr., CSc, PhD, dr. hab., Professor of Pedagogy, Faculty of Education Hungary, Szeged University "Juhász Gyula" (Hungary).

Drachuk O.P., Ph.D., associate professor, National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya (Ukraine).

Fóris-Ferenczi R., Ph.D., associate professor, Docent, Vice-dean, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Department of Applied Psychology of the Babeş-Bolyai University (Romania).

Hamarta E.S., Ph.D., professor, Necmettin Erbakan University (Turkey).

Huzhva O.P., Ph.D., professor, Ukrainian State Academy of Railway Transport (Ukraine).

Jovanovic P., Ph.D., professor, University of the town of Nish (Serbia).

Kalko I.V., Ph.D., associate professor, Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine).

Karabacak N.N., Ph.D., associate professor, Recep Tayyip Erdogan University (Turkey).

Karlovitz Já.T., Ph.D., associate professor, Óbuda University (Hungary).

Kasyanova O.V., Ph.D., associate professor, Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine).

Kasyanova V.A., Ph.D., associate professor, Institute of Chemical Technologies Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

Komarevtseva I.A., Ph.D., professor, SE «Lugansk State Medical University» (Ukraine).

Korotkova E.A., Ph.D., associate professor of social and humanities science Department of Donbas State Technical University (Ukraine).

Kravchuk O.O., Ph.D., professor, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute (Ukraine).

Mennell S., Ph.D., professor, University College Dublin (Ireland).

Mihailovic S., Ph.D., professor, Institute of Serbian Culture Pristina-Leposavic (Serbia).

Moskalyova L.Yu., Ph.D., professor Melitopol Bogdan Khmelnytsky State University (Ukraine).

Okulicz-Kozaryn W., dr.hab., MBA, Member of the International Scientific Association of Economists and Jurists "Consilium" (Switzerland).

Pagava O.V., Ph.D., associate professor, Luhansk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education (Ukraine).

Polishchuk O.P., Ph.D., professor, Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine).

Polovyi M.A., Ph.D. in History, D.Sc. in Political Science, professor, Vasyl Stus Donetsk National University (Ukraine).

Potapenko E.V., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Ukraine).

Sapenko R., Ph.D., professor, Zielonogorski University (Poland).

Shpak D.O., Ph.D., associate professor, Mykolajiv branch of Kiev National University Culture and Arts (Ukraine).

Radchenko O.V., Ph.D., professor, Pomeranian Academy in Slupsk (Poland).

Rohit Kumar Verma, B.com.LL.b, Poet & Researcher, Writer, Institute of Law Jiwaji University (India).

Shchudlo S., Ph.D., professor, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine).

Stoffa Ján, prof. Ing., DrSc., emeritus professor, Palacký University in Olomouc (Czech Republic).

Stoffová V., prof. Ing., CSc., Ph.D., Department of Mathematics and Informatics, Faculty of Education, Trnava university in Trnava (Slovakia).

Svintsitska O.I., Ph.D., associate professor, Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine).

Szamosközi I., dr., professor, the Faculty of Psychology and Educational Sciences, Department of Applied Psychology of the Babeş-Bolyai University (Romania).

Takács M., prof., dr., Ph.D., professor, Hungarian Language Teacher training Faculty, University of Novi Sad, Subotica (Serbia).

Torgyik Ju., Ph.D., professor, Kodolányi János College (Hungary).

Tsyurupa M.V., Ph.D., professor, National University of Defense of Ukraine (Ukraine).

Ustymenko-Kosorich O.A., Ph.D., professor, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University (Ukraine).

Vveinhardt J., Ph.D., professor, Vytautas Magnus University, Lithuanian Sports University (Lithuania).

Yeremenko A.M., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

Zhurba A.M., Ph.D., associate professor of Department of Social Disciplines and Humanities Donbas State Technical University (Ukraine).

Zavatskaya N.Yev., Ph.D., professor, Volodymyr Dahl East-Ukrainian National University (Ukraine).

The authors of materials are responsible for plagiarism, accuracy of the represented facts, quotes, figures and surnames. Editorial staff reserves the right for insignificant editing and reduction and also literary revision of the articles (with preservation of the main conclusions and style of the author). The editorial board of the journal may not share world outlook of the authors.

CONTENT

PHILOSOPHY

Bratsun I.L.
SOCIO-TECHNOLOGICAL FUNCTION OF
EDUCATION AS ONE OF FACTORS OF THE
CONSTITUTION OF SOCIETY KNOWLEDGE 12

Prokopovych L.V.
THE CONCEPT OF "MASK" IN THE SOCIO-
PHILOSOPHICAL UNDERSTANDING OF THE
"THEATER" OF BEING 16

Schavrina I.V.
MODIFICATION OF RELIGIOUS CONSCIOUSNESS
IN THE MODERN UKRAINIAN SOCIETY..... 21

PSYCHOLOGY. HEALTH MANAGEMENT

Astremska I.V.
PROPHYLAXIS OF PROFESSIONAL BURNING
DOWN OF WORKERS OF SYSTEM
OF FORMATION OF UKRAINE 25

Vasilieva H.V.
PROBLEMS AND PROSPECTS OF TRAINING
PSYCHOLOGISTS DURING UNIVERSITY STUDIES..... 28

Volodchenko Zh.M., Kondratiev I.M.
INVESTIGATION OF DEMONSTRATION
OF SOCIAL ISOLATION OF ADOLESCENTS
IN PEER ENVIRONMENT 30

Kostyuk M.I.
ORGANIZATION AND IMPROVEMENT OF THE MODEL
OF PRIMARY MEDICAL-SANITATION AID 35

Palm G.A., Ilarionova O.P.
CRITICAL THINKING FROM
PSYCHOLOGIST'S POINT OF VIEW 42

Pizintsali V.V.
STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL
OF THE DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL
CULTURE AT FUTURE OFFICERS..... 45

PEDAGOGY

Anishchenko V.O.
FUTURE OFFICERS' OF PENITENTIARY
SERVICE STEPPED PROFESSIONAL TRAINING
IN THE LIGHT OF INTERACTIVE EDUCATION 48

Berehova H.D.
MODERN EDUCATION: BETWEEN
CONSERVATISM AND LIBERALISM..... 53

Bozhko N.V.
PREPARATION OF PEDAGOGICAL
WORKERS FOR WORK IN THE CONDITIONS
OF THE EDUCATION SYSTEM REFORMATION
AT THE EXAMPLE OF THE UKRAINIAN
ENGINEERING PEDAGOGIC ACADEMY 57

Borovyk M.O.
SPECIFIC OF ADAPTATION OF FUTURE OFFICER
OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE
TO HIGH AND LOW TEMPERATURES
IN IMPLEMENTATION OF PHYSICAL LOAD 62

Valiiova T.B., Voronina K.V.
PEDAGOGICAL DESIGN OF THE
COMPETITIVENESS INCREASING LEVEL
OF THE FUTURE SPECIALIST 66

Varava I.P.
CONCEPTING FIELD OF FORMATION
OF FLEXIBILITY OF FUTURE TECHNIQUES-
PROGRAMMES TO PROFESSIONAL
SELF-CONSTRUCTION 71

Gutsan L.A.
FORMS AND METHODS OF ORGANIZING LABOR
EDUCATION OF PRIMARY SCHOOL PUPILS IN
CONDITIONS OF EDUCATIONAL ENVIRONMENT 76

Divak V.V., Andros M.E.
DEVELOPMENT OF ECONOMIC COMPETENCE
OF GENERAL BASIC EDUCATION INSTITUTE
MANAGERS IN THE CONTROL OF DISTANCE
EDUCATION OF OPEN SUCCESSFUL EDUCATION 83

Zadorozhna L.V.
METHODICAL ASPECTS OF REALIZATION
OF THE ACTIVE APPROACH IN THE
EDUCATIONAL PROCESS..... 90

Zamrozevuch-Shadrina S.R.
THE VALUE OF NUTRITION FOR CHILDREN
OF PRESCHOOL AGE 95

Karpova L.G.
IMPLEMENTATION OF A MODEL OF
EDUCATIONAL AND DEVELOPMENTAL
ENVIRONMENT IN THE BOARDING
SCHOOL OF A NEW TYPE «OBDAROVANIST» 98

Lytvyn O.V.
PEDAGOGICAL DESIGN: PRECAUTIONS
FOR USE IN DISTANCE COURSE FOR TRAINING
ENGINEERING TEACHERS 103

ЗМІСТ

ФІЛОСОФІЯ

Брацун І.Л.
СОЦІАЛЬНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ ОСВІТИ
ЯК ОДИН З ЧИННИКІВ КОНСТИТУЮВАННЯ
СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ 12

Прокопович Л.В.
КОНЦЕПТ «МАСКА» В СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОМУ
ОСМИСЛЕННІ «ТЕАТРУ» БУТТЯ 16

Шаврина І.В.
МОДИФІКАЦІЯ РЕЛІГІОЗНОГО СОЗНАННЯ
В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ОБЩЕСТВЕ 21

ПСИХОЛОГІЯ. МЕНЕДЖМЕНТ ЗДОРОВ'Я

Астремська І.В.
ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ
ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ 25

Васильєва Г.В.
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ
ПСИХОЛОГІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ 28

Володченко Ж.М., Кондратьєв І.М.
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВІВ СОЦІАЛЬНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ
СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У СЕРЕДОВИЩІ ОДНОЛІТКІВ 30

Костюк М.І.
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ МОДЕЛІ
ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНИТАРНОЇ ДОПОМОГИ 35

Пальм Г.А., Ілларіонова О.П.
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ З ПОГЛЯДУ ПСИХОЛОГА 42

Пізнцалі В.В.
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ
РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ 45

ПЕДАГОГІКА

Аніщенко В.О.
СТУПЕНЕВА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ
В СВІТЛІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ 48

Берегова Г.Д.
СУЧАСНА ОСВІТА: МІЖ КОНСЕРВАТИЗМОМ
І ЛІБЕРАЛІЗМОМ..... 53

Божко Н.В.
ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДЛЯ РОБОТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ
СИСТЕМИ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ
ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ..... 57

Боровик М.О.
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО
ОФІЦЕРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
ДО ВИСОКИХ ТА НИЗЬКИХ ТЕМПЕРАТУР
ПРИ ВИКОНАННІ ФІЗИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ..... 62

Валійова Т.Б., Вороніна К.В.
ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ
РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ..... 66

Варава І.П.
ПОНЯТІЙНЕ ПОЛЕ ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ-ПРОГРАМІСТІВ
ДО ФАХОВОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ 71

Гуцан Л.А.
ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРУДОВОГО
ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА..... 76

Дивак В.В., Андрос М.Є.
РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
ВІДКРИТОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ..... 83

Задорожна Л.В.
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНІСНОГО
ПІДХОДУ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ..... 90

Замрозович-Шадрина С.Р.
ЗНАЧЕННЯ ХАРЧУВАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 95

Карпова Л.Г.
РЕАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА ШКОЛИ-ІНТЕРНАТУ НОВОГО
ТИПУ «ОБДАРОВАНІСТЬ» 98

Литвин О.В.
ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН: ПЕРЕДУМОВИ
ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСАХ
ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ..... 103

Махновець Ю.А.
РЕЗУЛЬТАТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У СИСТЕМІ МЕТОДИЧНОЇ
РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ..... 107

Онищук І.А.
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ
ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
КУЛЬТУРИ САМОВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ
ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО 111

УДК 14:[304+308]:792:316.77

Прокопович Л.В.,

*к.т.н., доцент кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури
Одеського національного політехнічного університету, lada.prokopovich@gmail.com*

Україна, м. Одеса

**КОНЦЕПТ «МАСКА» В СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОМУ
ОСМИСЛЕННІ «ТЕАТРУ» БУТТЯ**

Мета дослідження – осмислення соціально-філософських засад театральності комунікацій в системі «особистість – суспільство – культура» за допомогою концепту «маска». Методологія дослідження ґрунтується на методах соціокультурного аналізу в рамках концепції театральності соціокомунікативних проявів культури. Цей підхід (що складає наукову новизну роботи) дозволив показати, що маска, як предмет культури і як метафора, є феноменом, що поєднує протилежні, суперечливі функції, смисли, уявлення, практики. Це задає діалектичний характер всім філософсько-теоретичним конструкціям, які будуються з використанням концепту «маска» для осмислення не лише соціального маскараду, а й «театру буття взагалі».

Ключові слова: соціальна реальність, «театр» буття, маска, роль, особистість, діалог, соціальні комунікації.

Постановка проблеми. На тлі глобальних цивілізаційних змін, смислових та ціннісних трансформацій, які зараз переживає людство, непохитним залишається прагнення людей до театралізації деяких видів своєї діяльності. Це виводить дослідження феномену театралізації життя, дискусію щодо природи театральності в розряд актуальних для соціальної філософії.

Усвідомлення театральності деяких соціальних процесів та погляд на соціальну реальність крізь призму театральності дозволяють деякі аспекти відносин особистості із суспільством осмислювати через концепт «маска».

Аналіз публікацій та досліджень. Дискусія щодо природи театральності ведеться давно, створюючи специфічний міждисциплінарний дискурс в гуманітарних науках [25;27].

Теоретичні передумови дослідження театральності закладено ідеями ігрового начала культури (Й. Гейзінга, Г. Гессе, Є. Фінк, Х. Ортега-і-Гассет, Г. Гадамер, П. Флоренський), карнавалізації (М. Бахтін, А. Грінштейн), сценарного програмування (Е. Берн), соціокультурних функцій маски (К. Леві-Стросс, В. Леві), «перформативного повороту» (Ю. Хабермас, С. Мелроуз).

В чисельних спробах пояснити природу театральності можна виділити два умовних підходи: соціокультурний та «біологічний».

Соціокультурний підхід передбачає пошуки відповіді на питання про природу театральності у культурно-історичних витоках цього явища. Дослідження генезису театру, як виду мистецтва, та театральності, як риси деяких соціокультурних явищ та процесів, показують, що їх джерелом були давньогрецькі містерії, які присвячувались богам землеробства та плодючості землі – Деметрі, Персефоні, Діонісу. Ці містерії породили дві ігрові форми буття – театр і карнавал. Процесові трансформації містерій у театр сприяло розширення функцій діалогу, який можна вважати драматичним першоелементом цього явища. Визнання діалогу драматичним першоелементом спонукало до нового погляду на театральність – як одну із форм «виростання» людства з первісного міфу: від містерій міфологічного змісту до мистецтва драми і театру; від міфологічної свідомості до філософського методу пізнання [16].

В рамках «біологічного» підходу стверджується, що гра – передкультурна. Передкультурна у тому сенсі, що виникла раніше, ніж сама культура, раніше, ніж ритуально-магічні церемонії. Цей висновок робиться на підставі того, що у тварин також спостерігається ігрова поведінка. Тому витоки гри вбачаються у виникненні живих істот, а культурною універсалією вона стає з появою людини, яка зробила ігрове існування невід'ємною частиною суспільного буття і фактором особистого життя. «Гра, – читаємо у А.Г. Баканурського, – величина, як у громадському, так і в особистому житті, постійна, але лежить вона не на поверхні, іноді й непомітна. Пов'язано це не в останню чергу з тим, що багато її проявів мають біологічну, а не соціальну обумовленість» [3, с.18].

Втім, це твердження не є однозначним. Й. Гейзінга, наприклад, стверджує, що гра є необхідним елементом соціального життя, який визначає сутність духовної культури, «змістовою формою, що несе смисли», порушував, тим не менш, питання про те, що є гра – породженням культури, або, навпаки, сама культура і є результатом [23].

Ф. Шиллер же, не розділяючи питання на «або – або», бачив тут взаємообумовленість: «Людина грає лише тоді, коли вона у повному значенні слова є людиною, і вона буває цілком людиною лише тоді, коли грає» [26, с.302]. Власне, саме цей погляд на гру робить більш обґрунтованими спроби пов'язати такі поняття, як «гра» і «театральність», і через цей понятійний зв'язок вийти на осмислення феномену театралізації життя.

Принаймні, ще Аристотель пояснював створення театру міметичним характером людської природи. «Наслідування, – читаємо в його «Поетиці», – притаманне всім людям з дитинства: адже люди тим і відрізняються від решти істот, що більш за всіх схильні до наслідування, і навіть перші знання отримують шляхом наслідування, і результати наслідування всім приносять задоволення» [2, с.648].

Схильністю до наслідування пояснював процес театралізації суспільного життя з кінця XVIII – початку XIX ст. Ю. Лотман. Він стверджував, що для цього періоду характерним було наслідування індивідами поведінки та зовнішнього вигляду героїв художніх творів, а специфічні форми сценічності виходять з театральних підмостків і підкорюють собі життя [11].

Синтез театрального і повсякденного життя став основою драматургічного підходу І. Гофмана, в рамках якого пропонується аналізувати особистість (її імідж) в світлі театральної вистави, де є сцена, актор, публіка. Принципова відмінність драматургічного підходу від теорії соціальних ролей полягає в акценті не на нормативності приписань та правил виконання «ролі» актором, а на її конструюванні, прийнятті, підтримці та трансформації в процесах взаємодії, увазі до невизначеності та двозначності ситуації, до збоїв та помилок діючих «персонажів». На думку І. Гофмана, всі події на сцені є «правдоподібно вигаданими», а в житті – «невідрепетируемими» [28].

Існує ще багато різних підходів до вивчення проявів театральності в житті та природи театральності. Спробою поєднати їх в цілісний методологічний комплекс (на базі соціокультурного аналізу) є концепція театральності соціокомунікативних проявів культури, яка ґрунтується на усвідомленні того, що театралізація відбувається лише тоді, коли є комунікація – художня, культурна, соціальна тощо. Наявність комунікації тут розуміється як визначальна ознака і умова прояву театральності. Бо театр – це завжди акт передачі інформації: від актора глядачеві; або від режисера і драматурга, через актора, глядачеві [18].

Застосування цього дослідницького підходу до вивчення соціальних явищ та процесів показує його «подвійний» онтологічний ресурс: виявлення та осмислення рис театральності в комунікативних формах соціальної реальності призводять до більш повного розуміння природи самої театральності.

Це стосується і окремих складових театральності, таких, наприклад, як артистизм [17], сценічний простір [14] і, звичайно ж, маска.

Мета дослідження – осмислення соціально-філософських засад театральності комунікацій в системі «особистість – суспільство – культура» за допомогою концепту «маска».

Виклад основного матеріалу. Прояви театральності в різних сферах мистецтва і життя М. Євреїнов пояснював «волею до театру», яка притаманна всьому людству: життя, поміщене в шаблонні рамки, сприймається, як нудне й прісне, і щоб його урізноманітнити, люди грають, уявляючи себе та інших не тими, ким вони є насправді [8]. Цю думку транслює і Д. Рашупкіна, стверджуючи, що в основі театралізації життя лежить притаманний людині інстинкт театральності. Люди перетворюють своє життя в театр, преображаючи «дійсність, яка їх не задовольняє», намагаючись вийти за рамки, встановлені життям [19].

Але хіба театр не передбачає рамок? Рамок, що задаються сюжетом, жанром, ролями? Чи не в театрі винило поняття амплуа? І чи не використовуються в театрі маски, функції яких полягають саме в обмеженнях?

Наприклад, в італійській комедії дель арте маска – це і власне маска, яка закривала обличчя актора повністю або частково (іноді вистачало накладного носа або великих окулярів), і соціальний типаж, загострений до шаржу, з незмінними образом, рисами характеру, «психологією». «Психологія» персонажу-маски не передбачала складності і визначалась соціальним положенням або професією (публіка легко впізнавала жадібного купця Панталоне, боягуза і хвалька Капітана, псевдовченого

Доктора, веселих, пустотливих, гострих на язик слуг – Бригеллу, Арлекіна, Серветту). Актор, який одного разу вдало виступив в якійсь масці, потім постійно з'являвся в ній на сцені, що, власне, і сприяло виникненню поняття «амплуа», як спеціалізація актора на певному колі ролей.

Сучасний театр вже не практикує амплуа, але певні рамки все ж такі існують.

Так у чому ж сенс заміни одних рамок на інші?

Адже і самому театру вже тісно у власних рамках, і він активно шукає способів виходу за їх межі – у глядацький зал, на вулиці та площі, втягуючи публіку в процес комунікації, співтворчості. «Глядач, таким чином, не лише включається у сценічний метафікціоністський процес, а й стає його персонажем. В ньому поєднуються функції автора, що вигадує власний світ, і персонажу, що діє в цьому світі» [4].

Втім, руйнування певних меж у театрі почалося значно раніше, з того моменту, коли театр (в основному, європейський) став відмовлятися від масок.

Маски завжди виконують дві функції – обмеження та розмежування. Ритуальні маски були не лише засобом візуалізації міфологічних образів та уявлень [10], а й маркували представників іншого світу, чітко відмежовуючи їх від світу людей [21]. Театральна маска символічно позначає границю між життям та мистецтвом. Недарма ж в давньогрецькому театрі, коли глядачі були незадоволені грою актора, перед тим, як почати жбурляти в нього яблуками, горіхами та камінням, змушували зняти маску.

Сценічне мистецтво, яке прагнуло різноманіття ролей та акторської гри, поступово відмовлялось від масок. Говорячи про театральне мистецтво нового типу, О. Блок, зокрема, зазначав: «Новий актор – вже не масочний герой, а людина, що страждає з усіма» [6, с.254].

Виконуючи функцію розмежувача, маска, тим не менш, не перетворюється на «глухий мур» між світами. Навпаки, опинившись в пограничному стані, вона починає виконувати функції медіатора між цими світами.

Власне, цю функцію у буквальному сенсі виконували маски в античному театрі. Вони не лише допомагали візуалізувати образ персонажу, а й посилювали голос виконавця, що було більш важливим, ніж гра обличчям, яка не мала сенсу в умовах великих амфітеатрів (важливість саме голосу акторів, їх реплік обумовлювалось ще й тим, що, як вже зазначалось, драматичним першоелементом античного театру був діалог [16]). Маски вироблялись з різних матеріалів (шкіра, віск, тканина, глина). Рот маски моделювався у формі рупору та оздоблювався металевими (бронза, мідь, срібло) накладками або вставками для посилення резонансу. Тому римляни позначали таку сценічну маску словом *persona*, від *personare* – «звучати».

Ось ці дві функції масок – обмеження та розмежування – переносяться і на метафору маски/ролі в осмисленні соціальних відносин.

Погляд на різні моделі поведінки, мовлення, зовнішнього вигляду людини як на ролі/маски в «театрі» життя не є новим. В давнину вже існувало усвідомлення того, що кожна людина носить чотири маски: маску людини (як індивіду), маску особистості, маску соціального статусу та маску професії [1]. Кожна з цих масок позначала відповідний варіант ідентичності людини, вказувала її місце в системі соціальних відносин.

Одночасно приходило і розуміння того, що маски/ролі обмежують особистість. Григорій Сковорода, наприклад, так висловлювався з цього приводу: «К чему тебѣ финикова епанча Павлова? К чему Антоніева борода, а Савин монастирь, капишон Пахоміев?.. Сей есть один только монашескій маскарад» [20, с.277].

А Мішель Монтень, вважаючи, що більшість занять людських – лицедійство, попереджав у своїх «Дослідах»: «Маску і зовнішній вигляд неможна робити сутністю, чуже – своїм» [13, с.186].

Цю точку зору поділяло багато письменників та поетів, наділяючи схильністю до соціального маскараду не найкращих персонажів своїх творів.

...Чем ныне явится? Мельмотом,
Космополитом, патриотом,
Гарольдом, квакером, ханжой,
Иль маской щегольнёт иной... –

перелічував О. Пушкін можливі «маски» Онегина в підтвердження його вміння лицемірити.

Приблизно з тими ж інтонаціями описував і М. Лермонтов свого персонажа з «Маскараду» – Шприха:

...с безбожником – безбожник,
С святошей – езуит,
Меж нами – злой картёжник,
А с честными людьми –
пречестный человек.

Велика кількість масок в «театрі» однієї людини може свідчити як про нездатність сформувати власне Я, так і про свідоме обігравання різних моделей комунікації з іншими людьми та суспільством.

Аналізуючи особливості мовної поведінки різних типів особистостей, Т.А. Чеботнікова констатує, що вони по-різному реалізують комунікативну стратегію «мовна маска». Авторка також відмічає, що сьогодні спостерігається пропаганда «переважно протевського, ігрового стилю, сутнісною характеристикою якого є множинність та непостійність або безкінечна низка експериментів, що здійснюються особистістю», і що такий стиль життя «формує гутаперчевих особистостей» з каучуковими обличчями, які здатні змінюватись в залежності від обставин і ринкової кон'юнктури з повним усвідомленням того, що способи вироблення образу безкінечні» [24, с.79].

Змінюючи маски, людина не лише підлаштовується під задані комунікаційні та поведінкові схеми, а й намагається знайти, сформувати або зберегти власне Я. Адже будь-яка маска, яку «надіває» людина, – це її маска. Навіть якщо ця маска нав'язана обставинами, з великого різноманіття варіантів людина обирає (або вигадує!) ту, яка краще за всіх підходить саме їй. Отже, маска індивіда – це він, індивід, і є. Це його спроба знайти себе іншого. Точніше, ще одного себе. Ще одну грань своєї особистості [15]. Надіваючи «маску», людина грає. А гра, як зауважив Герман Гессе, дає людині можливість знайти саму себе через «програвання» той тисячі облич, які зосереджені в ній одній.

Такі погляди співвідносяться і з концепцією множинності соціальної особистості, запропонованою Вільямом Джеймсом. Згідно з цією концепцією, людина, оскільки вона бере участь в багатьох різних соціальних

групах, має стільки ж різних соціальних Я, скільки існує груп, до яких входять особи, думка яких для неї є важливою. Взаємодія при цьому відбувається не стільки між індивідами як суб'єктами, цілісними і нероздільними, скільки між різними їх соціальними «обличчями», «масками» персонажів, яких вони зображають.

Ірвінг Гофман, прийнявши цю концепцію в якості відправної точки для своїх досліджень, вивчав маски соціальних «акторів», які, в решті решт, прирастають до обличчя і стають більш справжнім Я, ніж те уявлене Я, яким люди хотіли б бути [28].

Дещо інакшу оцінку уявленому Я давав Мігель де Унамуно. В одній із своїх новел він писав: «Я стверджую, що крім тієї особистості, яка предстає, скажімо, перед очі Господні, є ще й інша – та, котра хотіла б існувати. Саме та особистість, яка хотіла б існувати, і є ... справжнім творчим началом і реальною справжньою особистістю» [22, с.8].

Втім, особистість формується в результаті не лише перебирання масок, а й дискурсу між ними та навколо них.

Про необхідність дискурсу ролей всередині суб'єкта говорить і С. Корнеев, намагаючись визначити, що дає людині маска – свободу або несвободу. Логіка маски (рольова гра, набір штампів), на його думку, прагне підкорити собі людину, будучи міцно укоріненою в культурний простір вистави. Занурюючись у несвободу спектаклю, людина зникає вважати себе вільною, насправді забуваючи про власну логіку вчинків, про себе справжню. Подолати цю несвободу можна, якщо особистість буде здійснюватись як неформалізований закон руху крізь маски і ролі разом із дискурсами, або виставами, у які вони вбудовані [9].

Питання щодо свободи (або несвободи), яку надають маски людині, є ще одним важливим аспектом соціального маскараду. Тут на перший план виходить така функція маски, як захист. Захист від чого?

У своїй останній книзі «Театр як ескейп», А.Г. Баканурський навів багатющий розсип висловлювань відомих людей – вчених, режисерів, акторів – про те, що таке театр, театральність, гра. Зокрема, процитував психолога Мешке, якій зазначав, що одним із конструктів театралізації є маска, яка виконує «особистісно-оберегову» функцію. Маска, на думку Мешке, – це не лише те, що людина показує, а й те, за чим вона може ховати себе від себе. «Маска, – доповнив цю думку А.Г. Баканурський, – крім всього, надає людині можливість деякий час знаходитись у стані інакшості, тобто бути не самою собою, задовольняючи, таким чином, одну з найважливіших потреб особистості» [5].

Проте є свобода ще й іншого порядку – свобода дій, вчинків, поведінки. Така свобода, як відомо, не є безмежною. Існує велика кількість обмежень, пов'язаних із нормами та правилами життя суспільства або соціальних груп, в яких знаходиться індивід. Заборона на деякі види поведінки (або, принаймні, їх громадське засудження) обумовлена негативним ставленням суспільства до них. Проте немає таких заборон, яких би хтось, колись не порушував, і норм, якими б хтось, колись не знехтував. І хоча навколо того, які порушення та відхилення від норм вважати «негативними», а які – «позитивними», точиться наукова дискусія [7, с.17], люди, які вдаються до девіантної поведінки, прекрасно

усвідомлюють її наслідки. Тому часто в різний спосіб намагаються приховати свою особу, в тому числі й за допомогою масок.

Причому йдеться про маски не лише в прямому сенсі (які використовують грабіжники, радикальні протестувальники тощо), а й у переносному. В мистецтві такими масками є псевдоніми, в інтернет-комунікації – нікнейми та аватарки, ховаючись за якими можна порушувати будь-які норми, правила, табу. Анонімність, що притаманна інтернет-простору, створює умови не лише для театралізації, а й для карнавалізації соціальної комунікації, коли власне комунікація іноді вже і не є метою, а стає лише приводом для «безчинств» (тролінг, булінг, фальсифікації тощо). Тут маска є засобом приховати не «себе від себе», а себе від суспільства, уникаючи його відповідних дій (засудження, покарання).

Відсутність індивідуальної відповідальності стає все більш характерною ознакою не лише інтернет-простору, а й інших «спектаклів» сучасного «театру» життя. «Той, хто охоче бере участь у перформансі, флешмобі, форумі, ток-шоу, робить це лише сподіваючись на анонімність, спонтанність та безвідповідальність, керуючись потребою у колективі й відчутті спільності» [12].

Тобто маски в «театрі» життя створюють обмеження для індивіда в особистому плані, але сприяють певній його свободі в соціальних відносинах.

Висновки. Отже, бачимо, що маска в «театрі» буття виконує різні, часто протилежні функції:

– підкоряє собі людину і, водночас, дозволяє їй знайти своє Я;

– є протилежністю обличчю і, водночас, його продовженням;

– є засобом маскування під середовище (бути як всі), але може стати і засобом виділитись із натовпу (бути не як всі);

– створює певні рамки і, водночас, допомагає їх порушувати;

– звужує досвід соціальної адаптації, але й надає можливостей для експериментування з різними моделями соціальних комунікацій (в залежності від кількості масок в персональному «театрі»);

– чим більше маска закриває сутність людини, тим більше інші намагаються відкрити, узнати, що під нею скривається.

Функціональна суперечливість маски обумовлена її пограничним станом в опозиціях «Я – не Я», «живе – неживе», «закритість – відкритість», «обмеження – свобода», «статичність – динамічність» і т. д.

Тобто маска, як предмет культури і як метафора, є феноменом, що поєднує протилежні, суперечливі смисли, уявлення, практики. Це задає діалектичний характер всім філософсько-теоретичним конструкціям, які будуються з використанням концепту «маска». І це, в свою чергу, задає відповідний дискурс для осмислення не лише соціального маскування, а й «театру буття в цілому.

Література

1. Аверинцев С.С. *Треческая литература и ближневосточная словесность* / С.С. Аверинцев. – М., 1971.
2. Аристотель. *Поэтика. Собр. Соч.: в 4 т.* – М.: Мысль, 1984. – III.4.
3. Бақанурский А.Т. *Жизнь, игра, театральность: исследование в трёх актах с прологом и эпилогом* / А.Т. Бақанурский. – Херсон: Тринь Д.С., 2013. – 318 с.

4. Бақанурский А. *Иммерсивный театр* / А. Бақанурский, Е. Бақанурский // *Аркадія*. – 2015. – № 1. – С.8-13.

5. Бақанурский А.Т. *Театр как эскейп: исследовательский очерк* / А.Т. Бақанурский. – Херсон: Тринь Д.С., 2015. – 120 с.

6. Блок А.А. *Собрание сочинений. В 8 т.* – М.; Л., 1962. – III.5.

7. Боринштейн Е.Р. *Проблемы социальных отклонений* / Е.Р. Боринштейн // *Перспективы*. – 2011. – № 4(50). – С.16-20.

8. Евреинов Н.Н. *Театр как таковой* / Н.Н. Евреинов. – Одесса: Негоциант, 2003. – 45 с.

9. Корнев С. *Имидж в эпоху спектакля* / С. Корнев. – URL: <http://www.inasche.net/signs/30>.

10. Леви-Стросс К. *Путь масок* / К. Леви-Стросс. – М.: Республика, 2000. – 399 с.

11. Лотман Ю.М. *Театр и театральность в строе культуры начала XIX века. Избранные статьи: в 3 т.* / Ю.М. Лотман. – Таллин: Александр, 1992. – III.1. – С.269-286.

12. Мелякова Ю.В. *Буття права та буття у праві: від перформативу до перформансу* / Ю.В. Мелякова // *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. – 2018. – № 1 (36). – С.90-113.

13. Монтень М. *Об искусстве жить достойно. Философские очерки* / Сост. и авторы предисл. А. Тулыга и П. Пажитнов. – М., 1973. – 206 с.

14. Прокопович А.В. *Арт-объект с организацией пространства как территория культурных смыслов* / А.В. Прокопович // *Социокультурные тенденции развития современного искусства та дизайну: материалы IV международной науч.-практ. конф. (Херсон, 5–9 листопада 2018 р.)*. – Херсон: ХНПУ, 2018. – С.213-215.

15. Прокопович А.В. *Визуализация культурной идентичности посредством костюмных украшений как форма театраллизации повседневности* / А.В.Прокопович // *ScienceRise*. – 2016. – № 11(28). – С.15-19.

16. Прокопович А.В. *Дослідження генезису театру та театралізації життя як феноменів європейської культури* / А.В.Прокопович // *Evropský filozofický a historický diskurs (European philosophical and historical discourse)*. – 2018. – V. 4, Iss. 3. – P. 112-117.

17. Прокопович А.В. *Исследование артистизма и театральности в спорте как в культурной практике* / А.В. Прокопович // *Молодой ученый*. – 2018. – № 7(59). – С.350-354.

18. Прокопович А.В. *Театралізація соціокультурних комунікацій: методологічний аспект філософського осмислення* / А.В. Прокопович // *Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Мелітополь, 20-21 квітня 2018 р.)*. – Мелітополь, 2018. – С.141-143.

19. Ращупкина Д.В. *Театралізація реальності як основа драматургічного сюжету (Жан Жене)* / Д.В. Ращупкина. – URL: <http://ec-dejavu.ru/g-2/Genet.html>.

20. Сковорода Григорій. *Повне зібрання творів. В 2 т.* – Київ, 1973. – III.1.

21. Софронова А.А. *Маска как приём затруднённой идентификации* / А.А. Софронова // *Культура сквозь призму идентичности*. – М.: Индирик, 2006. – С.343-359.

22. Унамуно М. *Избранное. В 2 т.* – Л.: Художественная литература, 1981.

23. Хейзинга Й. *Homo Ludens; Статьи по истории культуры*. – М.: Прогресс-Традиция, 1997. – 416 с.

24. Чеботникова П.А. *Роль-маска: условия реализации и нейтралізації* / П.А. Чеботникова // *Вестник Оренбургского государственного педагогического университета*. – 2012. – № 2(2). – С.74-80.

25. Шестопал О.Г. *Театральність як перцептивна категорія у контексті сучасних міждисциплінарних досліджень* / О.Г. Шестопал // *Літературознавчі студії*. – 2013. – Вип. 37(2). – С.436-442.

26. Шиллер, Ф. Собрание сочинений. В 7 т. – М., 1957. – III.6.
 27. Шклярєнко Ж.В. Міждисциплінарний характер перформансу / Ж.В. Шклярєнко // Science Review. – 2018. – № 5(12). – Vol. 2. – P. 44-46.
 28. Goffman, E. *The Presentation of Self in Everyday Life*. University of Edinburgh Social Sciences Research Center, 1959.

References

1. Averintsev S.S. *Grecheskaya literatura i blizhnevostochnaya slovesnost' (Greek literature and Middle Eastern literature)*. – Moscow, 1971.
2. Aristotle. *Poetika (Poetics)*. Collected writings in 4 t. – Moscow, 1984. – III.4.
3. Bakanursky A.G. *Zhizn', igra, teatral'nost': issledovaniye v trokhi aktach s prologom i epilogom (Life, play, theatricality: a study in three acts with a prologue and an epilogue)*. – Kherson, 2013. – 318 p.
4. Bakanursky A. *Immersivnyy teatr (Immersive theater)* / A. Bakanursky, E. Bakanursky. – Arcadia. – 2015. – № 1. – P. 8-13.
5. Bakanursky A.G. *Teatr kak eskeyp: issledovatel'skiy ocherk (Theater as an escape: a research essay)*. – Kherson, 2015. – 120 p.
6. Bloch A.A. *Sobraniye sochineniy (Collected Works)*. In 8 t. – Moscow, Leningrad, 1962. – III.5.
7. Borinshteyn E.R. *Problemy sotsial'nykh otkloneniy (Problems of social deviations)* / E.R. Borinshteyn // Perspectives. – 2011. – № 4(50). – P. 16-20.
8. Evreinov N.N. *Teatr kak takovoy (The theater itself)*. – Odessa, 2003. – 45 p.
9. Kornev S. *Imidzh v epokhu spektaklya (Image in the era of the play)* / S. Kornev. – URL: <http://www.inache.net/signs/30>.
10. Levi-Strauss C. *Put' masok (The way of the masks)*. – Moscow, 2000. – 399 p.
11. Lotman Yu.M. *Teatr i teatral'nost' v stroye kul'tury nachala XIX veka. Izbrannyye stat'i (Theater and theatricality in the structure of culture of the early 19th century)*. In 3 t. – Tallinn: Alexandra, 1992. – III.1. – P. 269-286.
12. Melyakova Ju.V. *Buttya prava ta buttya u pravi: vid performatyvu do performansu (The being of law and the being in the law: from performative text to performance)* / Ju.V. Melyakova // The Bulletin of NLU "Law Academy named Yaroslav the Wise. – 2018. – № 1(36). – P. 90-113.
13. Montaigne M. *Ob iskusstve zhit' dostoyno. Filosofskiy ocherk (On the art of living with dignity. Philosophical essays)*. – Moscow, 1973. – 206 p.
14. Prokopovich L.V. *Prokopovich L.V. Art-"byekt" s organizatsiyey prostranstva kak territoriya kul'turnykh smyslov (Art-object with the organization of space as a territory of cultural meanings)* // Sociokulturni tendentsiyi rozvytku suchasnoho mystetstva ta dyzaynu. – Kherson, 2018. – P. 213-215.
15. Prokopovich L.V. *Visualizatsiya kul'turnoy identichnosti*

postedstvom kostyumnykh ukrasheniy kak forma teatralizatsii povsednevnosti (Visualization of cultural identity through costume jewelry as a form of theatricality of everyday life) // ScienceRise. – 2016. – № 11(28). P. 15–19. DOI: 10.15587/2313-8416.2016.82838.

16. Prokopovich L. *Doslidzhennya genezisu teatru ta teatralizatsii zhittya yak fenomeniv evropeys'koyi kul'tury (Study of the genesis of theater and theatricalization of life as phenomena of European culture)* / L. Prokopovich // Evropeyskiy filozofskiy i historicheskyy diskurs (European philosophical and historical discourse). – 2018. – V. 4, Iss. 3. – P. 112-117.

17. Prokopovich L.V. *Issledovanie artistizma i teatral'nosti v sporte kak v kul'turnoy praktike (Study of artistry and theatricality in sports as in cultural practice)* // Young Scientist. – 2018. – № 7(59). – P. 350-354.

18. Prokopovich L.V. *Teatralizatsiya sotsiokul'turnykh komunikatsiy: metodologicheskiy aspekt filosofskogo osmysleniya (Dramatizing sociocultural communications: a methodological aspect of philosophical understanding)* // Discourse in the context of the variability of the socio-cultural space: materials of the conference. – Melitopol, 2018. – P. 141-143.

19. Raschupkina D.V. *Teatralizatsiya real'nosti kak osnova dramaturgicheskogo syuzheta (Zhak, Zhene) (Theatricalization of reality as the basis of the dramatic plot (Jacques Gene))* / D.V. Raschupkina. – URL: <http://ec-dejavu.ru/g-2/Genet.html>.

20. Skovoroda Hryhoriy. *Povne zibrannya tvoriv (A complete collection of works)*. In 2 t. – Kiev, 1973. – III.1.

21. Sofronova L.A. *Maska kak priyom zatrudnonnoy identifikatsii (Mask as a method of difficult identification)* / L.A. Sofronova // Culture through the prism of identity. – Moscow, 2006. – P. 343-359.

22. Unamuno M. *Izbrannoye (Favorites)*. In 2 t. – Leningrad, 1981.

23. Huizinga Y. *Homo Ludens; Stat'i po istorii kul'tury (Articles on the history of culture)*. – Moscow, 1997. – 416 p.

24. Chebotnikova T.A. *Rol-maski: usloviya realizatsii i neytralizatsii (The role-mask; the conditions of implementation and neutralization)* / T.A. Chebotnikova // Vestnik of Orenburg State Pedagogical University. – 2012. – № 2(2). – P. 74-80.

25. Shestopal O.G. *Teatral'nist' yak pertseptivna katehoriya u konteksti suchasnykh mizhdystyplinarnykh doslidzhen' (Theatricality as a perceptual category in the context of modern interdisciplinary research)* / O.G. Shestopal // Literary Studies. 2013. – № 37(2). – P. 436-442.

26. Schüller F. *Sobraniye sochineniy (Collected Works)*. In 7 t. – Moscow, 1957. – III.6.

27. Shklyarenko Zh.V. *Mizhdystyplinarnyy kharakter performansu (Interdisciplinary character of the performance)* / Zh.V. Shklyarenko // Science Review. – 2018. – № 5(12). – Vol. 2. – P. 44-46.

28. Goffman E. *The Presentation of Self in Everyday Life* // University of Edinburgh Social Sciences Research Center, 1959.

Prokopovich L.V.,

Ph.D. Engineering, Assoc. Professor, Department of Art History, Cultural Studies and Philosophy of Culture,
 Odessa National Polytechnic University, lada.prokopovich@gmail.com

Ukraine, Odessa

THE CONCEPT OF “MASK” IN THE SOCIO-PHILOSOPHICAL UNDERSTANDING OF THE “THEATER” OF BEING

The purpose of the study is to understand the social and philosophical foundations of the theatricality of communications in the system “personality – society – culture” with the help of the concept “mask”. The research methodology is based on the methods of sociocultural analysis within the framework of the concept of theatricality of sociocommunicative manifestations of culture. This approach (which constitutes the scientific novelty of the research) made in possible to show that the mask, as an object of culture and as a metaphor, is a phenomenon that combines opposing, contradictory functions, meanings, ideas, practices. This sets the dialectical nature of all philosophical and theoretical structures that are built using the concept of “mask” to reflect not only the social masquerade, but also the “theater” of being in general.

Key words: social reality, “theater” of being, mask, role, personality, dialogue, social communications.

Editor-in-Chief	M.A. Zhurba
Deputy Editor-in-Chief:	I.O. Kuzmichenko E.B. Talishinski E.V. Starichenko
Mainhandling Editor	Yu.V. Kravchenko
Proofreader	E.V. Starichenko
Designer	T.H. Aldakimova
Makeup	E.V. Starichenko

Journal Editorial Staff Contact Information.

Post Address: 92600 Ukraine, Svatove,
106 Zoriana Str. Sobornist
Journal «Virtus» Editorial Staff,
tel.: +38 (050) 227 30 03,
e-mail: virtustoday@gmail.com
website: <http://www.virtus.conference-ukraine.com.ua>

Center of Modern Pedagogy «Learning Without Borders»
Post Address: 7275, boul. Langelier, CP88022 Montreal, QC, H1S 3G9, CANADA
e-mail: info@pedagogiemoderne.com
website: <http://www.pedagogiemoderne.com>

Signed for printing 28.02.2019.
Format 60×84 1/8. Paper offset. Font Times.
Offset printing. Conventional printed sheet 35,3 Publisher's sheet-copy 35,3
Circulation 500 copies. Order 3032.

Printed PE Shpak V. B.
The certificate on the state registration B02 No. 924434 from 11.12.2006
Ternopil, Prosvity St. 6.
phone 8 097 99 38 299
E-mail: tooums@ukr.net
